

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Etapa locală
11 februarie 2023
Clasa a VII-a

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timp de lucru: 3 ore.
- Total: 100 de puncte
- Nu se acordă puncte din oficiu

Se dau fragmentele:

A.

Azi-dimineață pornisem melancolic spre școală. Înfrunziseră toți castanii și era senin, iar eu nu aveam nicio problemă scrisă. Mă gândeam: ar trebui să fug în Cișmigiu. Dar geanta m-ar fi umilit. Și apoi, mi-ar fi fost tot timpul teamă să nu fiu văzut de vreun profesor. Mă întristam aflând cât sunt, încă, de slab, de timid, de nehotărât. M-ar fi desfătat să am voința furtunoasă și să fug, să lucrez în porturi, să dorm în bărci, să cutreier țări. Dar eu mă mulțumeam să visez o izbândă târzie și să sfârșesc caietele „Jurnalului”. Pășeam îngândurat către școală. Dinu m-a ajuns din urmă și m-a strigat: doctore! Aceasta, pentru că sunt miop și citesc cărți cu coperte cenușii. El era fericit; îl ascultase Vanciu și rupsese un „suficient”. Pe astăzi aveam patru probleme:

— ...Grele și încurcate.

Atunci am schimbat vorba. I-am spus că romanul meu va avea patru sute de pagini și că va fi primul dintr-o serie ce se va numi „Dacia Felix”. Eu știu că n-am să scriu niciodată această serie. Pentru că trebuia, totuși, să uit problemele grele, i-am mărturisit că cel de-al doilea volum se va petrece într-un salon de coiffeur. Dinu a râs.

— *Are să-ți vină greu, pentru că tu n-ai fost niciodată bărbier. Mai bine situează volumul al doilea într-o școală de fete.*

Aici am protestat eu. I-am amintit că nu cunosc nicio elevă, afară de cele câteva din societatea noastră „Muza”. [...]

Am acceptat, totuși, să public la sfârșitul „Romanului adolescentului miop” un apel către elevele din cursul superior, prin care aş putea obține niște „jurnale”, confesiuni și amănunte. [...]

Intrând în curtea liceului, a trebuit să uităm „Romanul” și să ne grăbim, ca să nu fim zăriți de pedagogul cel nou. Am alergat pe coridor, am sărit treptele patru câte patru. În clasă, mi-am luat locul din banca I, iar Dinu s-a strecurat, liniștit, în fund.

Eu nu am noroc. Alții au noroc și la fete, și la cărți, și la școală. Eu am renunțat bucuros la jocul cu fete și la jocul de cărți numai ca să am noroc la școală. Dar nu am.

Când sfârșisem de copiat de la un vecin cea dintâi și cea mai ușoară dintre cele patru probleme grele, intră Vanciu. Mie îmi piere tot curajul când îi zăresc catalogul cu scoarțe negre și „en-tête” alb. Vanciu salută demn și îngăduitor, sigur de evidenta lui superioritate și de nenorocul nostru. De câte ori nu mi-am jurat eu, privindu-l cum intră, că voi studia pătimaș matematica numai ca să-i pot împotrivi aceeași privire senină și sigură...[...]

Am făcut rugăciunea, și eu mi-am dat seama că mă rugam, nu știu cui. Mă rugam ca Vanciu să întoarcă foaia catalogului și să asculte colegii de la sfârșitul alfabetului; sau să fie chemat la minister; sau să intre servitorul și să-i aducă o veste neașteptată, iar noi să avem întreaga oră liberă. Poate mă rugam și altceva.

Firește, m-a chemat cel dintâi la tablă, cu toate că nu eram singurul neascultat din clasă. Am pășit demn, cu caietul, cu creta și buretele. Nu voiam ca ceilalți să afle că mi-e teamă de Vanciu. De altfel, cum mă apropii de tablă, mă liniștesc. Panica pierde din senin. Privesc calm ochii profesorului și, când și-i pleacă în caiet, zâmbesc îngăduitor celor din bănci.

— Câte probleme am avut?

— Patru.

— Unde sunt?

— N-am putut să le fac pe toate, răspund eu umilit și cântărind disprețul privirilor lui Vanciu.

— Fă-o atunci pe prima. Știi enunțul?...

Nu-l știam. Dar am făcut semn că-l știu. Vanciu și-a întors scaunul către mine, și-a încrucișat brațele și aștepta. [...]

Vanciu mă socotise multă vreme imbecil și mă menajase. Poate a aflat, însă, că mă prefac, că nu învăț niciodată și, de atunci, nu se mai lăsa înduișat de nătângia mea. Totuși, bâlbâielile, zăpăcelile și mimica simulată la tablă nu rămân fără efect; Vanciu îmi dă întotdeauna ajutor.

— Ei, nu merge?

— Avem un cerc...

Îmi adusei aminte că și în caiet făcusem unul, plimbând creionul pe marginea unui capac de călămară. Începui a construi cercul, și ștergeam mereu, ca să mai treacă din timp. Dar totul era zadarnic, pentru că nu știam problema.

— De ce nu înveți, mă?

— Învăț, domnule Vanciu, dar mă zăpăcesc... [...]

— La loc!...

M-am așezat în bancă, ușurat. În carnetul albăstrui, la ziua de 15 mai, Vanciu s-a iscălit sub un magistral și dureros de citeț „insuficient”. [...]

După ce a ieșit Vanciu, băieții m-au înconjurat și m-au întrebat, bucurându-se:

— Ce te faci, tipule?

Le-am răspuns că puțin îmi pasă, pentru că eu sunt eu, iar ei, simpli elevi dintr-a șasea reală. De câte ori sunt umilit, mă arăt superior și nu mă feresc de a le dovedi celorlalți întregul meu dispreț. Eu înțeleg că această reacțiune e copilărească, dar nu o pot îndepărta. Când mă liniștesc, mă mustru.

M-am întors acasă împreună cu Dinu, și, pe drum, am plănuit capitole din roman. Nici nu voiam să mă gândesc la noul „insuficient”, pe care mâine va trebui să-l arăt mamei. Socoteam amândoi că singura mea nădejde nu rămâne decât „Romanul adolescentului miop”, și că trebuie să mă apuc numaidecât de lucru.

(Mircea Eliade, Romanul adolescentului miop)

*coiffeur- coafor, frizer

*en-tête- în cap (referitor la catalog)

B

Erau vreo treizeci, treizeci și ceva de dascăli la Repton și majoritatea erau incredibil de plictisitori, complet lipsiți de culoare și absolut neinteresați de elevi. Dar Corkers, un excentric burlac bătrân, nu era nici plictisitor, nici lipsit de culoare. Corkers era un fermecător, un masiv om dizgrațios cu obraji căzuți de copoi și cu haine soioase. [...] Ar fi trebuit să ne învețe matematică, dar în realitate nu ne învăța absolut nimic și nici nu și-ar fi dorit să fie altfel. Lecțiile lui constau într-o serie nesfârșită de distrageri ale atenției, toate inventate de el pentru ca subiectul matematică să nu trebuiască să fie atins vreodată. Venea în clasă cu mers greoi, se așeza la catedră și se uita urât la clasă. Stăteam acolo în așteptare, întrebându-ne ce-o să se întâmple mai departe.

— Hai să ne uităm la rebusul de azi din „Times”, zicea el scoțând un ziar mototolit din buzunarul de la jachetă. Asta o să fie mult mai distractiv decât să ne pierdem vremea cu cifrele. Urăsc cifrele. Cifrele sunt probabil cele mai mohorâte lucruri de pe lume.

— Atunci de ce predați matematica, domnule? l-a întrebat cineva.

— N-o predau, a zis el zâmbind viclean. Doar mă prefac că o predau.

Apoi, Corkers desena rebusul pe tablă și ne petreceam restul orei încercând cu toții să-l rezolvăm, în timp ce el ne citea definițiile. Ne plăcea asta.

Singura dată când îmi amintesc că a atins ceva legat cât de cât de matematică a fost când și-a pescuit un pătrat de hârtie de împachetat din buzunar și l-a agitat în aer.

— Uitați-vă la asta, a zis. Hârtia asta are grosimea unei sutimi dintr-un țol. Dacă o îndoi, are două sutimi. Dacă o mai îndoi o dată, are patru sutimi. Acum, o să-i dau un baton mare de ciocolată cu lapte, fructe și alune de la Cadbury băiatului care o să ghicească, cu o aproximație de plus-minus doisprezece țoli, cât de groasă o să fie hârtia dacă o îndoi de cincizeci de ori.

Toți am ridicat mâna și am început să ne dăm cu presupusul. „Douăzeci și patru de țoli, domnule”... „Un metru, domnule”... „Cinci metri, domnule”... „Trei țoli, domnule.”

— Nu sunteți prea isteți, nu? a zis Corkers. Răspunsul este distanța de la Pământ la Soare. Atât de groasă ar fi.

Am fost fermecați de această dovadă de inteligență și i-am cerut să ne facă demonstrația pe tablă, ceea ce a și făcut.

(Roald Dahl, *Din copilărie*,
traducere din limba engleză de Ciprian Jeler)

*țol- unitate de măsură folosită pentru lungimi, egală cu 25,4 mm

C.

Matematica își dovedește importanța deosebită, participând cu mijloace proprii la dezvoltarea personalității, nu numai sub aspect intelectual, ci și sub aspect estetic și moral.

Din punctul de vedere al dezvoltării intelectuale, învățarea matematicii exersează judecata, îl ajută pe om să facă distincție între adevărul științific și neadevăr; antrenează organizarea logică a gândirii, ordonarea ideilor, recunoașterea ipotezelor și a consecințelor, formează capacitățile atenției, antrenează memoria logică, favorizează dezvoltarea imaginației creatoare, îl ajută să-și formeze simț critic constructiv, formează spiritul științific exprimat prin obiectivitate și precizie, stărnește gustul cercetării.

Rezolvarea problemelor are rol esențial și în atingerea obiectivelor din domeniul psiho-motor, care vizează deprinderile intelectuale și practice specifice matematicii:

- antrenează capacitatea de organizare logică a ideilor;
- întărește atenția;
- mărește puterea de concentrare în intensitate și durată;
- mărește capacitatea de analiză și sinteză;
- sensibilizează la frumusețea formelor spațiale. [...]

Sub aspect estetic, studierea matematicii cultivă unele calități ale exprimării gândirii (claritate, ordine, concizie), îl face pe om să recunoască și să aprecieze legătura cu creația artistică relevantă în echilibrul arhitectural, în compoziția artelor plastice, a ritmurilor și a structurilor muzicale, îl face sensibil față de frumusețea naturii.

Din perspectiva dezvoltării morale, matematica formează gustul pentru adevăr și obiectivitate, determină nevoia de rigoare, discernământ și probarea ipotezelor, trezește nevoia de a cunoaște, formează deprinderi de cercetare și investigație, de susținere argumentată a unui punct de vedere, stimulează voința de a duce la capăt un lucru început. Ea preîntâmpină adoptarea unor atitudini nemotivate și întâmplătoare.

(<https://edict.ro/rolul-studierii-matematicii-in-dezvoltarea-personalitatii/>)

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaie de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

- 1. Conține cuvinte derivate doar seria:** **2 puncte**
 - a) „dureros”, „înfrunziseră”, „insuficient”.
 - b) „încrucișat”, „problemelor”, „neinteresăți”.
 - c) „nemotivate”, „tablă”, „preîntâmpină”.
 - d) „niciodată”, „cincizeci”, „doisprezece”.

- 2. Sinonimele cuvintelor *melancolic, moral, nădejde, deprinderi* sunt:** **2 puncte**
 - a) nostalgic, etic, dorință, defecte.
 - b) nostalgic, etic, speranță, abilități.
 - c) nostalgic, etic, speranță, încercări.
 - d) nostalgic, imoral, speranță, abilități.

- 3. Conține un verb auxiliar enunțul:** **2 puncte**
 - a) „Asta o să fie mult mai distractiv.”
 - b) „Fă-o atunci pe prima. Știi enunțul?...”
 - c) „Hârtia asta are grosimea unei sutimi dintr-un țol.”
 - d) „M-am întors acasă împreună cu Dinu.”

- 4. În secvența: „În clasă, mi-am luat locul din banca I, iar Dinu s-a strecurat, liniștit, în fund.”, există:** **2 puncte**
 - a) două pronume personale.
 - b) două pronume reflexive.
 - c) un pronume personal, un pronume reflexiv.
 - d) un pronume personal, două pronume reflexive.

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile corecte ale cerințelor de mai jos:

- 5. Ilustrează, în două enunțuri, omonimia cuvântului *roman*.** **2 puncte**
- 6. Numește valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din următoarea secvență: — *N-am putut să le fac pe toate, răspund eu umilit și cântărind disprețul privirilor lui Vanciu.*** **2 puncte**
- 7. Indică funcția sintactică pentru cuvintele din enunțul: „Apoi, Corkers desena rebusul pe tablă și ne petreceam restul orei încercând cu toții să-l rezolvăm, în timp ce el ne citea definițiile.”** **2 puncte**
- 8. Alcătuieste un enunț interogativ în care să-ți exprimi opinia despre disciplina matematică, folosind o formă verbală nepersonală.** **2 puncte**
- 9. Construiește un enunț imperativ adresat profesorului Vanciu din textul A, în care cuvântul *jurnal* să îndeplinească funcția sintactică de circumstanțial de scop.** **2 puncte**
- 10. Valorificând textul C, construiește o frază alcătuită din două propoziții aflate în raport de coordonare prin juxtaponere.** **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

- 1. Menționează, într-un enunț, motivul pentru care naratorul din textul A își pierde curajul atunci când Vanciu intra la oră.** **6 puncte**
- 2. Ilustrează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului principal din textul A, precizând mijlocul de caracterizare și exemplificând cu o secvență relevantă din text.** **6 puncte**
- 3. Prezintă, în 30-70 de cuvinte, o legătură de conținut între cele trei texte-suport.** **6 puncte**
- 4. Explică, în 30-50 de cuvinte, de ce profesorul Corkers nu era considerat plictisitor de elevi, așa cum reiese din textul B.** **6 puncte**
- 5. Comentează, în 50-70 de cuvinte, o semnificație a secvenței din textul C: *Din perspectiva dezvoltării morale, matematica formează gustul pentru adevăr și obiectivitate, determină nevoia de rigoare,***

discernământ și probarea ipotezelor, trezește nevoia de a cunoaște, formează deprinderi de cercetare și investigație, de susținere argumentată a unui punct de vedere, stimulează voința de a duce la capăt un lucru început.

8 puncte

6. Care este, în opinia ta, profesorul de matematică ideal? Justifică-ți răspunsul, în 70-100 de cuvinte, referindu-te la textele-suport A și B.

8 puncte

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că ești elev în clasa profesorului din textul B.

Redactează un text narativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare inedită petrecută alături de colegii tăi. Vei insera o secvență dialogată, de minimum patru replici, și o secvență explicativă, de minimum 30 de cuvinte, bazată pe informațiile din textul C.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- prezentarea contextului educațional	2 puncte
- respectarea particularităților textului narativ	12 puncte
- integrarea unei secvențe dialogate	7 puncte
- integrarea unei secvențe explicative valorificând textul C	7 puncte
- originalitatea compunerii	2 puncte

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – **30 puncte**
- redactarea compunerii – **10 puncte** (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 2 puncte; respectarea normelor de punctuație – 2 puncte; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.